

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Karolína Jiráková

Práci předložil(a): Bc. Matěj Voznica

Název práce: Milétské myšlení a jeho kořeny

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cíl práce – ukázat a vysvětlit spojitost mezi uvažováním milétských myslitelů a mýtických uchopení světa – naplněn byl. Zároveň se autorovi v diskusi se současnými badateli daří dokladovat možné vlivy dalších kultur na utváření prvních přírodních filosofii. K problematickému nároku vymanit se za pomoci objasnění mýtického základu v myšlení archaických filosofů z aristotelské tradice se vyjádřím diskusně ve čtvrté části tohoto posudku.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Téma je velmi náročné, především pro nutnost práce s rozmanitými typy zdrojů. Autor prokazuje, že je schopen četby zlomků prvních přírodních myslitelů i obrazných vyprávění o původu světa. Dále odhaluje specifikum práce s nejstaršími filosofickými texty, které je spojeno s podobou, v jaké se nám zachovaly. Téma zároveň vyžaduje studium značného množství odborné literatury. V tomto ohledu je nutné vyzdvihnout nejen počet textů (domácích i zahraničních), které autor přečetl a zohlednil ve své práci, nýbrž i způsob, jakým s nimi pracuje. Práce není pouhým popisem či výčtem jednotlivých problémů, nýbrž se vyznačuje vědomou a cílenou snahou o uchopení tématu, které navíc nese osobité interpretační prvky.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce se vyznačuje hutným jazykovým projevem, který je spojen jednak s obtížností tématu, jednak se snahou autora o precizní výklad, drobné chyby (překlepy, stylistické nedostatky) nepřesahují míru a nepůsobí rušivě. Grafická úprava odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, stejně jako citační norma. Autor správným způsobem odkazuje do rozmanitých primárních zdrojů a prokazuje tak značnou orientaci v oboru. Dále je třeba ocenit plně funkční poznámkový aparát. Práce je členěna do jednotlivých kapitol přehledně, byť by čtenář ocenil jejich číslování.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Celkový dojem z práce je výborný. Silná stránka spočívá především v reflektovaném uchopení značného množství primární i sekundární literatury (k tomuto aspektu jsem se již vyjádřila ve druhém bodu posudku). Práce se vyznačuje i vlastními úvahovými pasážemi a interpretačními rozhodnutími, ke kterým se v následujících bodech diskusně vyjadřuji.

V práci se objevuje teze, která prostupuje jednotlivými kapitolami a do značné míry ovlivňuje její celkový étos. Autor zdůrazňuje, že Aristotelés svým výkladem starší filosofické tradice významně ovlivnil doxografickou tradici a tím i způsob, jakým odkazu prvních myslitelů dodnes rozumíme. Snahu o porozumění kořenům západního způsobu uvažování Aristotelův výklad komplikuje, neboť se odehrává na poli jeho vlastního filosofického systému, potud lze s autorem práce souhlasit. Autor však zachází dále, když tvrdí, že Aristotelův výklad nabízí „zkreslený“ či „dezinterpretující“ obraz starších myslitelů a naznačuje tak, že dochází k zakrývání pravého obrazu těchto myslitelů (zde je patrný významný vliv vybrané sekundární literatury). Tento nárok je však velmi problematický, fragmentární povaha (a množství) textů to neumožňuje, nejde zdaleka jen o specifika aristotelského slovníku. Aristotelův výklad autor chápe jako autoritativní, vůči kterému je třeba se vymezit a nabídnout alternativu (což činí jedním z nároků své práce, srov. úvod diplomové práce, s. 6). Domnívá se, že jinou interpretaci Mílétanů je možné nabídnout, navrátíme-li se ke kořenům, ze kterých tyto první přírodní koncepce vzešly. To se však nutně nevylučuje s Aristotelovou interpretací. Cílem autora je ukázat, že první filosofické koncepce jsou velmi úzce svázány s mýtickým uchopením světa a že přerod se neděje formou jasného obratu. S touto představou však není Aristotelova koncepce v konfliktu (sám klade ve svých spisech důraz na to, že vždy na něco navazujeme). Rozdíl je v cíli jeho zkoumání, obrací ke svým filosofickým předchůdcům, aby mohl formulovat myšlenky nové, podat vlastní odpověď (tedy jeho cílem není určitý typ myšlení popsat a zachovat, spíše překonat). Zde by se měla jasně ukázat rozdílnost mezi intencí autora této práce a Aristotela jako interpreta, které spolu nejsou navzájem konfliktní. Kritický pohled na Aristotela jako interpreta starší tradice byl nejsilněji formulován ve slavném Chernissově projektu (*Aristotle's Criticism of his Predecessors*, 1935), od té doby je patrná postupná proměna badatelské perspektivy.

V práci se autor opakovaně hlásí k možnosti chápat Anaximandra jako prvního filosofa, Tháleta pak spojuje spíše s mýtickým uchopením (byť zde zůstává jeho odkaz myslitele, který umí převést teoretický poznatek v praktické užití). Nenabízí se i postup opačný? Například E. Luhanová (*Zrození světa: kosmologie básníka Hésioda*) přináší pohled na básníka Hésioda jako prvního racionalizujícího myslitele, který již jen nezjevuje pravdu o světě (mýtus), ale zároveň vysvětluje, jak ke vzniku světa došlo a nabízí vlastní koncept genealogie bohů. Nejedná se tak o určení spíše pragmatické a proměnlivé, vždy ustanovené v souvislosti s cílem konkrétního bádání?

Úseky práce, ve kterých dochází k porovnávání starších mýtických textů s texty milétských filosofů a k vytváření podstatných paralel, působí místy technicky, jsou porovnávány konkrétní údaje, nikoli způsob uchopení problému (srov. například s. 55–56 v případě vlivu Hésioda na Anaximandrovo myšlení). I v tomto ohledu není autor práce daleko od přístupu Aristotelova, který neváhá zaměnit metaforický význam za doslovný.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Aristotelův přístup k předchůdcům označujete v textu za „dezinterpretující“. Domníváte se, že lze filosofickou interpretaci hodnotit jako správnou či špatnou (interpretuje například Platón, F. Nietzsche, M. Heidegger, J. Patočka antické myslitele špatně)?

2. Jak rozumíte rozdíl mezi slovy mýtický a mytologický (srov. diplomová práce, například s. 17, „v mytologických představách starověkého Předního východu“)?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Navrhuji známku výborně.

Datum: 20. 5. 2019

Podpis:

